№ 16.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 24. LISTOPADA ROKU 1797 W PIĄTEK

Z Litewſkiego Guberńſkiego Rządu Uwiadamia ſię, że z liczby wyznaczonych do tey Gubernii za Powiatowych Komornikow do tąd nie prezentowali ſie do Obowiazkow na nich włożonych, do Słonimſkiego Pttu Szlachcic Lifinſki, do Zawileyſkiego Franciszek Popławſki, do Kowieńſkiego Jakob Dekurno, i do Upitſkiego Chorąży Jan Suchanienko, chociaż o onych czynione były publikacye; i dla tego Rząd oſtrzega; że gdy wyrażeni Jchmść za niniejszym Uwiadomieniem, w Gazetach umieszczonym w przeciągu mieſiąca nie przybędą do exekucyi obowiązkow ſwoich, wyrzucą ſię ze ſłuzby, a na ich mieysca drudzy umieszczeni będą.

z Petersburga 10 *Liſtopada.*

Półkownik *Kotonin* otrzymał rangę Generał-Majora i Szefa Ladogſkiego regimentu Muſzkietyerow, zaſtępując uwolnionego od ſłużby na własną prozbę Generała-Majora *Sziszkow*. Tenże ſtopień i Szefowſtwo S Petersburgſkiego Dragonii regimentu otrzymał Półkownik *Xże Meszczerſki* na mieyscu uwolnionego od ſłużby Generała Majora *Tarakanow*. Podpółkownik *Zubow* zoſtał Półkownikiem. Brigadyer *Kudrawcow* uwolniony od ſłużby z pensyą dawnieyſzą. Królewſko-*Francuzkiey* ſłużby Marſzałek *Xże de Broglie* w teyże samey randze do ſłużby *Rossyiſkiey* jeſt przyjęty.

z Wiednia 8 *Liſtopada.*

Przybył z *Inspruck* do tey ſtolicy dla odebrania oſtatecznych inſtrukcyi *Hrabia de Lehrbach*, którego *Cesarz Jmść*, jako Król *Czeſki*, mianował ſwoim Pełnomocnikiem na kongres do *Raſtadt*, dla traktowania o pokoy między *Rzeszą* Niemiecką i *Rzplitą Francuzką*. Za dni kilka wyjedzie w przedſięwziętą podróż: za nim wkrótce pośpieſzy *Hrabia de Metternich*, w doſtoyności pierwſzego Ambaſſadora Cesarſkiego. Zapewniają, iż obydwa rozkaz odebrali ſtanąć na mieyſcu na dzień t. m. 17. według umowy z Rządem *Francuzkim*.

Margrabia de Gallo Ambaſſador Króla Jmści *Dwóch Sicilii* za dni kilka odjedzie do *Neapolu*. Urząd Wice-Króla *Sicilii* od dwóch lat bliſko temu mężowi ofiarowany, a dotąd przez nikogo nie zajęty, nadgrodą będzie długich prac jego. Mówią iż *Cesarz Jmść* zawdzięczając Margrabiego gorliwe uſiłowania i trudy, które poniosł od Kwietnia do końca Października w przyjętym obowiązku traktowania z Generałem *Buonaparte*, chce go zaszczycić orderem *Złotego Runa*. Oprócz tego chcą mu dać znaczną summę pieniędzy, za wſzyſtkie wydatki, które czynił w czaſie tak długich i trudnych negocyacyi.

Cesarz Jmść Prezydenta Szlacheckiego Sądu w *Krakowie* Hrabiego *Wodne* mianować raczył Podkanclerzym Kancellaryi *Gallicyiſkiey*. Nie przeſtaią utrzymywać, iż c ło ć *Rzeszy Niemieckiey* w *Udine* ieſt uroczyście zap wn ona. *Arcy Xiąże Jozef Palat nus* odlec ał do *Węgier* gdzie zabawi cokolwiek dla przeyrzenia wſzyſtkich woyſk poſpolitego ruszenia teraz ſtoiacych na Kantonach W wielu *Comitata h* odprawiią ſię Seymiki celem obmyślenia żołdu i innych potrzeb na czas dalszy; rozumiemy iednak iż po zakończ ney rewii *Palatinus* żołnierzom i Officyerom rozey ć ię do domow pozwoli Na rok naſt pu ący 1798 uſtanawione są też ſame pod tki woienne, iakie w terażnieyszym płacili obywatele.

Papiery nasze które przed podpisaniem pokoiu 21. procentow traciły, dziś nie tracą więcey nad 6. od ſta. Tak więc rzetelnie zaczeliśmy kos tować owocow pokoiu pożądanego. Z *Węgier* wiadomość odbieramy, iż kray *Montenegro* poddał ſię niedawno panowaniu *Cesarza Jmci*. Biſkup *Montenegrinow* na czele wielu tyſięcy wſpół-obywatelow potykał Generała *Auſtryackiego Ruckowina*, zapewniaiąc go imieniem wſzyſtkich, iż ſię cieszą z chlubnego titułu poddanych *Franciszka* 2. który teraz przyieli. D. 19. z. m. Było ziemi trzęſienie w *Temeswar* i iego okolicach, trzy razy ponowione w przeciągu kilka godzin; wiele domow ieſt uſzkodzonych; człowiek przecie żaden nie zginoł.

Z *Constantinopola* wiadomość odbieramy, iż d 7. Października zaiął się ogień w magazynach publicznych przy *Galata Kapitan Basza* przybiegł natychmiast z wieylkiego mieszkania, narażał się nadzwyczaynie, i tyle przecie dokazał, iż zapobieżono większey klęsce. Zakończyło się wszystko na zpaleniu dwóch śpichrzow zbożem napełnionych, i kilku innych; szkoda szacowaną iest do milliona piastrow. Przypisuią ten przypadek podpalaczom Sultan rozgniewany wziąć do więzienia kazał naywyższego dozorcę magazynow. Życie iego iest w niebespieczeństwie, Ministrowie przedsiębiorą rozmaite środki na zapobieżenie podobnym zdarzeniom.

z Londinu 31. *Października z Gazety Frankfortskiey.*

Gdy iuż prawie wszystkie okręta do flotty Admirała *Duncan* należące, zawinely do portow, dowiedzieliśmy się iż strata nasza w pamiętney bitwie d. 11. wynosi 1200. zabitych i ranionych; w żadney potyczce morskiey przez całe panowanie teraznieyszego Króla tyle krwi nie przelano. Wice Admirał *Onslow* gdy odebrał roskaz przełamywać linic *Hollendrow*; maytkowie z iego diwizyi tak się z tąd cieszyli, iż wielu zapomniawszy na niebespieczeństwo nieuchronne, wstąpiło na wierzchołek masztow przy radośnych okrzykach towarzyszow swoich. Niektórzy zuchwalstwa życiem przypłacili, gdy statki nieprzyiacielskie do naszych zbliżone żagle zwiiały.

Sławny *Thomas Payne* powróciwszy do *Ameryki Północney*, nie był tak dobrze przyięty od współziomkom iak się spodziewał. Stracił ludu zaufanie ogłoszeniem pisma uszczypliwego przeciw Generałowi *Washington*. Żadney teraz nie ma wątpliwości, iż *Królowa Jmść Portugalska* nie ratifikowała traktatu z *Francyą* zawartego. Wyznaczone iuż zostały zimowe kwatery dla woysk *Angielskich* i innych które są na żołdzie *W. Brytannii*. Kommunikacya z *Lisboną* zupełnie iest otwarta; wexle nasze które przed kilko tygodni protestowane były, dziś bez trudności przyimnią; handel dawnym torem iść zaczyna, wielu Kupcow *Angielskich* odebrało z *Lisbony Porto*, i innych miast rekwizycyą względem przystawienia towarow za znaczne summy.

Korrespondencya między *Lordem Malmesbury* a Pełnomocnikami *Francuzkiemi* pod czas negocyacyi utrzymywana, iest pod prassą: przy otwarciu zaś Parlamentu, obu Izbom będzie ukazana. Donoszą z wyspy *S. Christophe*, iż Regiment *Murzynow*, nowo zaciągniony, porozumiawszy się z *Francuzami*, postanowił wydać im znakomitą twierdzę *Brimstone Hill*; którey zdobycie tak wiele trudu i czasu kosztowało w r. 1782. *Margrabi de Bouillé*. Spisek wyiawiony został przez iednego z wchodzących do niego, krótko przed godziną do wykonania umówioną. Dowodzcow oddano do sądu.

Dawno takiey nie widziano burzy, iakiey temi dniami doświadczyła na morzu zachodnim flotta Kupiecka z *Liverpool* do rozmaitych kraiow płynąca. Ośm z niey okrętow zatonęło, inne postradawszy kotwice, żagle i maszty z trudnością do portu powróciły. W *Irlandyi* że nie iest do tych czas przywróconą zupełna spokoyność, z tąd wnosić można; kupa tak zwanych *Irlandczykow* zjednoczonych wpadłszy do Pałacu *Arcy Biskupa w Tallagh* zabrała wiele rozmaitey broni, którą w nim złożono. Utrzymuie się pogłoska, iż na blisko następuiącym Parlamencie *P. Pitt* nie więcey potrzebować będzie na wydatki woienne iak 20. mill: F.S. Innych iest zdanie, iż nie obeydzie się bez zaciągnienia 28. mill. Czas lepiey prawdę odkryie.

z Paryża 3 Listopada z Gazety Berlińskiey.

Zbawienne skutki zawartego pokoju wszędy widzieć się daią. Obywatele iakiemi tylko mogą sposobami okazują ukontentowanie i wdzięczność swoię. Na teatrach same tylko piosnki o pokoju zastanawiaią dziś uwagę słuchaczow; wymówione imie: *Buonaparte*: iedna powszechne oklaski Aktorom. Inskripcye, które nie dawno mniey jak 6 od sta znaczyły, teraz się podniosły do 12 blisko. Powszechna w mieście illuminacya dnia wczorayszego, mimo deszcz i niepogodę, dość dobrze się wydawała. Budynki zwane narodowemi, Pałace Ministrow, przepysznie były oświecone. Tym czasem lud się weselił, i całe miasto napełniał okrzykami radosnemi.

Kommissya przez Radę 500 wyznaczona do roztrząśnienia traktatu z *Cesarzem* zawartego nie ukończyła jeszcze dzieła swojego. Wchodzą do jey składu *Jean-Debry Lamarque*. Generał *Jourdan*, *l' Abbe Sieyes*, *Salicetti*. Przedostatni od zaszłey u nas odmiany d. 5. Września bardzo jest czynnym. Każdey Deputacyi jest członkiem, do wszystkich robot większey wagi wpływa potężnie. Gdy projekt wygnania z kraju Szlachty gotowano, *Sieyes* do tego dzieła należał. Interessa Rzpltey skarbowe są dziś w stopniu daleko lepszym. Przed d. Września 5 w *Paryżu* do kassy nie wchodziło przez dekadę nad 400 tyś. liwrow. Ostatniey dekady przychod wynosi 15 millionow.

Direktoryat wyznaczył Pełnomocników do Kongressu w *Rastadt* odprawić się maiącego, celem przywrócenia nam pokoju z *Rzeszą Niemiecką*. Obywatele *Treilhard i Bonnier* sprawować będą ten urząd. Rozumiano iż General *Buonaparte* dokonać zechce dzieło przez się rozpoczęte, wprzód niżeli się ukaże na czele armii *Angielską* zwaney. Nie wiadomo czy pozwolą mu okoliczności tak prędko ze *Włoch* się oddalać, zostawując ten kray własnym jego siłom. Na mieysce Obywatela *Treilhard*, *Trouve* tym czasem sprawować będzie w *Neapolu* interessa Rzpltey, aż do ukończenia ważnych negocyacyi.

Generał *Berthier* i Obywatel *Monge* mieli wczora u Direktoryatu audiencyą publiczną. Pierwszy trzymał w ręce rószczkę o-

liwną. Generał *Kellermann*, którego armia *Alpeyſka* do *Włoſkiey* zoſtała przyłączoną, oddala ſię od ſłuby z pensyą, jaka do jego rangi jeſt przywiązana. *Beurnowille* nie jeſt złożony z urzędu, jak dawniey głoſzono. Kawaler *d' Aranjo Poseł Portugalſki* nie wyjechał z *Paryża* nawet po zapadłym wyroku Direktorow. Jedni tę ich powolność przypisują względom, na które zaſłużyć umiał Miniſter, inni rozumieją, iż może jeſzcze naſtąpić ugoda z *Dworem Lisbońſkim*, od którego Kawaler spodziewa ſię odpowiedzi na swoje przełożenia.

Głoſić zaczynają, iż 30 tyś. woyſka ma wkrótce ruſzyć do *Portugallii*; wodzem onego naywyżſzym będzie Generał *Maſſena.* O tym wątpić nie można, iż po zawartym pokoju we *Włoſzech*, nie będzie zbywało Direktorom na śrzodkach ſkutecznych do wyrwania *Portugalczykow* z pod przemocy *Angielſkiey*, a *Dwor Lisbońſki* będzie ſię znaydował w trudnych okolicznościach, zważając mianowicie ściſłą przyjaźń, która dziś *Francuzow* łączy z *Hiszpanami*. Wſzyſtko zaś zakończyłoby ſię naylepiey, gdyby prawda była co liſt pisany z *Bayonne* donoſi o przybyciu do tegoż miaſta dwóch gońcow *Portugalſkich.* którzy przed *municypalnością* oświadczyć mieli, iż wiozą do *Paryża* ratifikacyą traktatu. Jakoz w rzeczy samey Kawaler *d' Aranjo* odebrał dwòch Kuryerow.

Direktoryat poſtanowił nie przyimować Deputatow *Cantonu Berneńſkiego*, aż Rzplta *Szwaycarſka* da odpowiedź pomyślną względem wyſłania za granicę *P. Wickham.* Nie dawno w radzie 500 czytano prozbę niektórych obywatelow Departamentu *Allier*, którzy przekładają, iż kray cały pełen jeſt trwogi i zamieszania: Rojaliści zewſząd tam zgromadzeni grożą podnieſieniem buntu wyrznięciem Republikantow, &c. Prawodawcy rzecz całą po długich sporach do Direktorow odeſłali. Rada zaś *ſtarszych* nie chce potwierdzić prawa zapadłego przeciw Szlachcie, przez ktòre do lat 7 odarta jeſt ze wſzelkich prerogatyw obywatelſkich: czekać owſzem będzie, co Rada 500 poſtanowi względem tych ktòrzy pożytecznie Rzpltey ſłużyli. Wſzyscy już wiedzieli, jak Generał *Buonaparte* jawnie ſię oświadczył przeciw projektowi niesprawiedliwemu wygnania całey Szlachty. Generał *Berthier* potwierdzając wiadomość o sposobie myślenia wodza ſwojego, przydał, iż *armia Włoſka* jedno z nim rozumie.

Okręt *Pruſki* do *Nantes* przybyły donioſł, iż pod *Oueſſant* widział krążącą flottę *Angielſką* od 32 żaglow. Utrzymuje ſię pogłoſka o naſtąpić mających odmianach w Miniſterium. *Berthier* dziś wolny od zabaw zaſtąpi Generała *Scherer*. *Haller* armii *Włoſkiey* Kaſſyer ma bydź Miniſtrem ſkarbowym. *Ramel* ktory ten urząd piaſtuje otrzyma Departament dóbr narodowych, jeśli Zgromadzenie Prawodawcze zezwoli na uſtanowienie ósmego Miniſterium. Nieprzyjaciele Direktoryatu przepowiadają, iż wynidzie po chwili *proklamacya* donosząca narodowi *Angielſkiemu*, iż nie z rządem onego lecz z nim samym o pokoy traktować gotowi są *Francuzi.* Tym sposobem nigdybyśmy nie trafili do pożądaney dawno ugody.

Ta którąśmy już zawarli ſzczęśliwie, chwalebna jeſt, i radością napełnia cały narod; nigdy *Francya* nawet pod *Ludwikiem* 14 więcey nie zyſkała. Jeżeli w tym traktacie żadney wzmianki nie ma o *Niemcach*, zapomniec nie można, iż *Cesarz Jmść* nie mógł o tym nic ſtanowić w *Udine*. Nie trzeba więc zmyślać warunkow tajemnych na uſprawiedliwienie dzieła Generała *Buonaparte*, jakiemi *Paryż* jeſt zarzucony: według tych *Ren* będzie *Francyi* granicą, jak był ſtarodawney *Gallii*; zatym *Auſtryackie* woyſka uſtąpią z *Moguncyi*; zgaśnie *Cisrenańſka* i *Transrenańſka* Rzplta; *Stadhuder* otrzyma nadgrodę w *Niemczech*, Król *Angielſki* nie będzie Elektorem *Hannowerſkim*, i tym podobne marzenia.

Bo gdyby nawet zayść miały jakie odmiany w *Niemczech*, przed kongreſſem *Raſtadtſkim* nic ſię ſtać nie może. Pełnomocnikom Rzpltey przydano do pomocy *Hoffmanna* przed rewolucyą Nauczyciela prawa w *Moguncyi*, który zawsze utrzymywał naygorliwiey, iż *Ren* powinien *Francyę* od *Rzeszy* rozgraniczać. Direktoryat ma wkrótce ogłoſić, iż co tylko ſię ſtało do tych czas względem utworzenia Rzpltey *Cisrenańſkiey* ſtało ſię mimo wiedzę rządową. Zganił tych którzy przed ratifikacyą traktat rozgłoſili. *Xiężna de Bourbon i Xiąże de Conti* ſtanąwſzy w *Barcellonie* czekają w tym mieście na dalsze rozkazy *Dworu Madryckiego.*

z Gibraltaru 5. Października z Gazety Berlin:

W przeszłym mieſiącu małe ſtatki woienne *Hiszpańſkie* nie raz tak ſię zbliżały do portu i twierdz naszych, iż ognia dawać muſieliśmy na ich odpędzenie. Teraz żaden okręt przeyść nie może, któregoby nie zchwytał nieprzyiaciel, albo ſię za uciekaiącym nie uganiał.

Przygotowania woienne podwoiły ſię w ſzańcach *Hiszpańſkich* po zawartym z *Portugallią* traktacie. Wiele nowych batalionow nieuſtannie przybywa do obozu *S. Rocha.* Park artilleryi maią bardzo wielki. Pracnią uſilnie w *Algesiras*; do tego portu zgromadzaią ſię ich Korsarze, którzy żeglugę po morzach okolicznych zatrudniaią.

z Cadix 7. Października z Gazety Frankfort:

Zupełna do tych czas panuie ſpokoyność pod *Gibraltarem.* Statek z *Guyara* do naszego portu przybyły, przywiozł ważną wiadomość. W *Caracas* ſtolicy *Guiany Hiszpańſkiey* ſkleiony był ſpisek na poddanie *Anglikom* tey osady. Eſkadra ich z *Jamaiki* przybyć miała; tę uyrzawszy Gubernator z przednieyszemi Officyerami, dopomagać mieli do wylądowania. 2 onych wſpolnicy rzecz całą wyiawili Intendentowi i Biſkupowi mieysco-

wemu. Ci między sobą naradziwszy się, złemu zapobiegli. Czekaią teraz Dworskich rozkazów.

z Mediolanu 24. Października z Gazety Frankfortskiey.

Za dni kilka spodziewamy się widzieć w murach naszych Generała en Chef Buonaparte General Berthier do Włoch podobno nie powróci; ma zostać w Paryżu na urzędzie Ministra woiennego. Dnia wczorayszego kompania 60. huzarów z przednieyszey młodzieży tu niedawno uformowana, prezentowaną była Cisalpińskim Dyrektorom. Podobne tey zaciągnąć maią miasta: Bononia, Ferrara, Modena, Reggio, Lodi, Pavia, Cremona, Como Brescia, Bergamo, Crema. List z Sondrio pisany donosi: iż Carbanara Kanclerz Valteliny odebrał z Udine doniesienie, o nastąpić maiącym przyłączeniu tey Prowincyi do Rzeplitey Cisalpińskiey, według zaszłey umowy między Generałem en Chef i Deputowanemi.

z Treviso 27. Października z Gazety Frankfortskiey.

Zawczora General en Chef Buonaparte przybył tu wieczorem z małżonką swoią; stanął w Pałacu Biskupim. Wczora udał się w dalszą podróż do Mediolanu. Nasz Biskup otrzymał prozbami swoiemi wolność Patrycyusza synowca swoiego, który będąc Kommendantem w Lido ognia dać kazał do statku Francuzkiego, gdy wniść chciał do Wenecyi. Ten Patricyusz osadzony był w więzieniu z trzema Inkwizytorami Rzeplitey; wszyscy dziś z onego wyszli.

z Udine 25. Października z Gazety Berlińskiey.

Diwizya Generała Bernadotte po ustąpieniu innych pozostała w naszey Prowincyi, w przyszłym tygodniu idzie do Mediolanu. Woyska Cesarskie zaczynaią się w tych stronach ukazywać; wszędy mieszkańce biorą kokardę Austryacką.

z Wenecyi 27. Października z Gazety Frankfortskiey.

Część większa municipalności tymczasowey; mianowicie zaś obywatele składaiący towarzystwo Patriotycznym nazwane, są teraz bardzo pomieszani. Chociaż albowiem traktat pokoiu z Cesarzem zawarty dotąd nie iest ogłoszony, nie ma iuż wątpliwości, iż Weneckie Prowincye ustąpione są Domowi Austryackiemu. Woysk iednak Cesarskich wkroczenia do miasta stołecznego, nie zdaie się żeby wraz nastąpić miało. Owszem Francuzi czynią takie urządzenia, iakby u nas ieszcze zostać mieli do nieiakiego czasu.

Nie licząc 8. t. ś; żołnierza w Wenecyi znayduiącego się, 10 nad to tysiecy rozłożono w okolicach. Municipalność dziś postanowiła, ażeby się lud cały zebrał na zgromadzenia pierwiastkowe; tam dnia iutrzeyszego ma oświadczyć, czyli żąda lub nie? zostać niepodległym. Jak tylko zaś większość głosow okaże się za wolnością, Rządcy tymczasowi maią wysłać gońcow do Paryża, donosząc Direktoryatowi Francuzkiemu o chęci ludu Weneckiego, i prosić będą o pomoc. Nie wiadomo czyli Kommenderuiący w mieście General Serrurier pozwoli Municipalnym lud zwoływać na zgromadzenia pierwiastkowe.

Od granic Włoskich 30 Października z Gazety Krakowskiey.

Do miasta Wenecyi wkroczyły dwizye Generałow Joubert i Baragney d' Hilliers, dla utrzymania spokoyności i zapobieżenia krwawym rozruchom, któremi dziś zagrożona iest ta stolica kwitnącey niedawno Rzeplitey. Francuzcy Wodzowie donieśli Municipalności, iż wola iest Generała en Chef Kommenderuiącego we Włoszech, ażeby z każdego domu ieden obywatel czynny udał się do Kościoła, gdzie na zgromadzeniach pierwiastkowych lud ma wyrzec czy chce bydź wolnym; albo też zachowuiąc kształt rządu dawnego przeyść pod panowanie Cesarza Jmci. Stało się zadość rozkazom. Zeszli się do Kościołow obyw tele wybrani; po długich sporach, iak łatwo wnieść można, oświadczyli się iedni za rządem dawnym, drudzy za nowością. Na którą stronę padła większość głosow, i co daley nastąpiło, ieszcze nie wiadomo.

z Tridentu 24 Października z Gazety Frankfortskiey.

Oddala się już od granic Tyrolskich armia Francuzka zmierzaiąc wstecz kolumnami do Lombardyi. Gdziekolwiek przechodzą teraz Republikanie, wybieraią niezmierne kontrybucye w gotowym groszu, które mieszkańcy płacić muszą bez żadney zwłoki. W Brescia kazali sobie wyliczyć 2 milliony; Hrabia Veneroli dać musiał 70 tysięcy. Miasto Mantua zniewolona iest wypłacić równą pierwszey summę. Po ustąpieniu woysk Francuzkich wszystkie miasta zaymuią Cisalpińskie.

z Coblence 3 Listopada z Gazety Frankfortskiey.

Regencya Elektoratu temuż losowi uległa, którego doznał niedawno nasz Magistrat. Kommissya w Bonn zasiadaiąca onę skassowała. Municypalność tuteysza dobiera sobie cokraz więcey pomocnikow. Obywatele zgromadzeni przełożyli iey, iż ten Postępek nieprawny iest, ponieważ municypalność nie była od ludu wybraną. Zamiast odpowiedzi, zabroniono obywatelom schadzek, dowodząc w proklamacyi iż te są szkodliwe spokoyności publiczney. Wszystkie statki swoie Francuzi prowadzą z Mozelli w górę Renu, gdzie pod Bingen i Creutznach mosty rzucać maią.

General Sztab armii Renu i Mozelli. Sambry i Mozy zlane dziś są w ieden Niemieckim nazwany. Szefem onego iest General Cherin. General en Chef Augereau wszystkich Officyalistow młodych oddać kazał do rozmaitych Infanteryi regimentow.

No 16.

DODATEK DO KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 24. LISTOPADA ROKU 1797. W PIĄTEK.

Dokończenie z Coblencé

Skrzydło lewe armii jego w *Niższym Renie* ſtojącé ſkłada ſię z 5 diwizyi, licząc 2 armii północney. *Srzodek* w *Hundsruck* i *Palatinacie* ma 4 ſkrzydło prawe nad *Renem wyższym* 5 takichże diwizyi; ſłowem od *Huningue* do *Düſſeldorff* mają *Francuzi* 130 tyś zbroynego ludu. Diwizya armii północney pod kommendą Generała *Macdonald* przyſzedłszy do *Neuwied* dla złączenia ſię z armią *Niemiecką* odebrała ordynans powracać niezwłocznie do *Niższego Renu*: jakoż w drogę ruszyła.

z Manheimu 5 *Liſtopada z Gazety Frankfortſkiey*:

Głowna kwatera armii Ceſarſkiey od dnia wczorayszego u nas ſię znayduje. *Arcy Xiąze Karol* wieczorem wjachał do miaſta *Z Kaſta t* mamy wiadomość iż Magiſtrat tamteyszy zoſtał oſtrzeżonym o wybraniu tego mieyſca na Kongres dla przywrócenia w *Niemczech* pokoju. Zaczęto wnet czynić potrzebne przygotowania; naprawują zamek, i wiele domow znacznieyszych. Konferencye mają bydź zagajone między dniem 25 i 30 t. m Wſzyscy *Rzeszy* całey Xiążęta mieć będą swoich Pełnomocnikow. *Elektor Palatinus* wyznaczył *Hrabię de Leiningen*. Piszą z *Stuttgardu*, iż artillerya *Auſtryacka* z *Tubingi* i innych mieysc ruszyła do *Dunaju*: na ſtatkach spławioną bydź ma do *Wiednia*.

z Bruxelles 30 *Października z Gazety Courier du Bas-Rhin*.

Adminiſtracya Departamentu *la Dyle* w proklamacyi nowo do ludu wydaney obwieściła, iż nieodzownie jeſteśmy *Frncuzami* Municipalność zaś Przykazuje czynić illuminacye, wywieszać chorągwie troykolorowe na znak radości powſzechney po zawartym pokoju z Cesarzem Emigrantow *Francuzkich*, którzy w mieście naszym areſztowani byli, do *Maubeuge* przewieziono. Pod *Dunquerque* ma ſię zgromadzić woyſka 25 tyſięcy: Miniſter wojenny wydał do tego ſtosowne rozkazy. Korpus ten zagrażać będzie wylądowaniem do *Szkocyi*: a tym czasem wielka armia formująca ſię nad brzegami *Oceanu* grozić ma brzegom *Angielſkim*. W *Calais*, *Boulogne*, *Dunquerque* i po innych mieyſcach ſilnie pracować zaczynają nad uzbrojeniem okrętow.

Wſzakże nim przyidzie do uſkutecznienia wielkich zamiarow, *Angielſka* eſkadra ciągle ſtoi przy uyściu rzeki *Escaut*, gdzie też niedawno schwytała ſtatek *Batawow* kupiecki. Akademia *Lowańſka* na zawſze jeſt zamknięta. *Havelange* oney *Rektor* ſkazany podobno będzie na deportacyą do *Ameryki* z dwómá innemi Duchownemi, za exorcyzmowanie kobiety opętaney. Los emigrantow naſzych oſtatecznie zadecydowano w *Udine*. Wolno im jeſt mieſzkać za granicą, lub też do Oyczyzny powracać; w pierwſzym zdarzeniu majątek ſwóy przedać powinni w przeciągu trzech lat naydaley. Wyjednał to dla ſwoich współziomkow *Hrabia Cobenzl* urodzony w *Bruxelles*. Wraz po ratifikacyi traktatu dobra emigrantow z pod sekweſtru wypuszczone będą.

z Hagi 4. *Liſtopada z Gazety Berlinſkiey*.

Poſłujący w *Madricie* Obywatel *Goes* obrany zoſtał Sekretarzem do intereſſow zagranicznych. Zgromadzenie narodowe rozkazało uczynić ściſłą *indagacyą*, jak ſię przecie na urzędach ſwoich zachowali obywatele, którzy one piaſtować zaczęli pod rządem dawnieyſzym; chcąc tych oddalić lub ukarać, którzy po zaſzłey *rewolucyi* nie dopełnili obowiązkow. Wczora Narodowe Zgromadzenie odrzuciło propozycyą dążącą do wezwania całego ludu, ażeby uwagi ſwoje względem żądanych popraw w akcie konſtitucyinym do Kommiſſyi przesyłał, tym sposobem ukończenie dzieła poſzłoby w przewłokę.

z Bazilei 26 *Października z Gazety Berlinſkiey*.

Według urzędowey deklaracyi Generała en Chef *Bnonaparte*, *Walteina* już przyłączoną nie będzie do Rzpltey *Cisalpińſkiey*; *Szwaycarſka* więc zoſtanie w dawnych granicach swoich. Lecz Wodz armii *Włoſkiey* koniecznie ſię dopomina, ażeby *Grisonowie* do *federacyi* swójey przyjęli *Włoſkie* poddaństwo, udzielając im bez określenia żadnego wſzelakich praw i przywilejow; co zapewne nie będzie im odmówione. W okolicach *Offen-*

burga panuje zaraźliwa gorączka; przypisujemy to mnóstwu trupow pod *Kehl* zagrzebanych. W zeszłym roku legło tam 10 tyś *Austryakow*, 14 tyś. *Francuzow*. W kraju *Toggenburg* powstały niedawno zamieszania, tu zwierzchność prędko złemu zapobiegła.

z Strasburga 1. *Listopada z Gazety Frankfortskiey.*

Generał *Desaix* wczora z tąd wyiechał na obięcie tymczasowey Kommendy nad *armią Angielską*, iak Direktoryat nazywa; przez *Paryż* do *Rennes* pośpiesza. Dziś pokoy z *Cesarzem* uroczyście został ogłoszony przez *municipalność*. Stało się to pośrzód nieustannego z armat wałowych strzelania; chorągiew narodowa powiewała na wierzchołku wieży Kościoła Katedralnego. Zapewniaią, iż *Bacher* Poseł Rzeplitey w *Szwaycarach* żądał u *Cantonow*, ażeby ogłosiły amnestyą dla tych powszechną, którzy z kraiu wywołani są, lub skazani na karę za *opinie polityczne*.

z Frankfortu 4. *Listopada z Gazety Frankfortskiey.*

Generał *en Chef Augereau* przybył do miasta naszego, znaydowali się z nim *Lefevre*, *Cheriz*, i wielu innych Generałow. Dziś rano wódz naywyższy przez *Oppenheim* powrócił do *Strasburga*. Na pieczęci iego wyobrażony iest most *Arcole Lefevre* Kommenderuiący lewym skrzydłem *armii Niemieckiey* powrócił do *Wetzlaru*. Armii północney diwizye powracaią do *Hollandyi*. Część woysk *Francuzkich* na prawym brzegu dziś stoiących, w krótce odeyść ma na brzeg *Renu* lewy, chcąc ulżyć kraiowi zniszczonemu.

z Constantinopola 10. *Października z Gazety Frankfortskiey.*

Po zamordowaniu Uzurpatora Tronu *Mahmud Chands*. Królestwo *Perskie* wystawione iest na wszystkie zamieszania i klęski, które za sobą prowadzić zwykło *bez Królewie*; to zaś trwać będzie, póki sił i śrzodkow stanie ambitnym dozwodzcom, którzy dziś o władzę naywyższą zbroyno walczą; albo raczey póki ieden z nich nayszczęśliwszy nie będzie dość potężnym do rozgromienia przeciwnikow swoich. i przywłaszczenia Korony. Ten który dziś zda się bydź wyższym nad wszystko iest *Sadi-Khan*, przedtym Kommenderuiący *en chef* armią *Mahmuda* zabitego.

Seyd Ali Basza Beglerbey Natolii podniesiony do stopnia *Seraskiera w Europie*, wkroczył do *Adrianopola* d. 28. z m. na czele 10. tyś. żołnierza. Rozmaite czynią domysły, co też przecie mogło nakłonić *Portę* do stawienia przeciw swawolnym buntownikom tego Baszę, i położenia w nim ufności, który raz iuż stał się niegodnym. Pamięć przeszłych *Seyd Ali* postępkow boiaźnią napełnia mieszkańcow stolicy dziś napełnioney żołnierstwem karności nieznaiącym: przez co handel nasz wiele tracić musi.

Raschid Effendi powziowszy dokładną wiadomość o zamiarach *Francuzkich* maiących za cel wprowadzenie Demokracyi do Państw *Ottomańskich*, dla przekonania się lepszego przetłumaczyć sobie kazał manifesta i deklaracye ogłoszone w *Albanii*, inne przy obięciu w dzierżawę wysp *Weneckich Corfou*, &c. iako też kilku listow od Generała *Buonaparte* w Czerwcu pisanych do buntownikow *Tureckich*, przyimuiąc onych pod protekcyą. *Raschid Effendi* zaprosił na konferencyą Ambassadora *Francuzkiego Aubert Dubayet*, na ktorey przekładał, iak takowe postępki przeciwne są prawu narodow, mianowicie zaś dawney przyiaźni i traktatom między *Francyą i Portą* dotąd trwaiącym. *Aubert Dubayet* śmiało wszystkiemu zaprzeczył, zwalaiąc rzecz całą na podeyście nieprzyiacioł Rzeplitey. Przyiął grzecznie *Reis Effendi* oświadczenie Posła, który przydał, iż woyska *Francuzkie* zachowaią się spokoynie na granicy według rozkazow Direktoryatu. *Sultan i W. Wezyr* ucieszyli się bardzo z tych obietnic, maiąc nadzieię, iż *Francuzi* w czasie dalszym przynaymniey wstrzymaią się od rozsiewania swoich maxym, zakazuiąc nawet Genrałom Kommenderuiącym zamyślać o założeniu Rzeplitey w Państwach *Ottomańskich*.

Jussuf Basza który był *W. Wezyrem* pod czas woyny ostatniey, a bez względu na talenta i zasługi oddalonym z urzędu i do wysp zesłanym został, niespodzianie iest przywołany do stolicy. Ponieważ zaś żadney odmiany w Ministerium lękać się nie można: rozumiemy, iż *Jussuf* armią kommenderować będzie. *Baszowie* zbuntowani nie tylko poddać się niechcą, owszem codziennie staią się mocnieyszemi. *Widdiński* na czele 30 tyś: żołnierza rzuca postrach we wszystkich Prowincyach nadbrzeżnych *Dunaju*; Gubernatorom i ludowi nakazuje kontribucye bez żadney od nikogo przeszkody, ponieważ w tamtych stronach nie ma woysk *Ottomańskich*. Swoje zaś *Passwan Oglou* dobrze utrzymuje i opłaca: przetoż wierne iest i przywiązane. Nie miała nigdy *Porta* groźnieyszego nieprzyjaciela. Podobno *Jussuf* stanawszy na czele 40 tyś. żołnierza póydzie na poskromienie *Baszy Widdinu*.